

veel belangstelling bij ouders – juist ook bij die ouders die voor het jodendom maar matige of geen belangstelling hadden. Voor de godsdienstonderwijzers werd het lesgeven in modern Hebreeuws en het vertellen van verhalen over Israël daarom een belangrijke nieuwe ingang tot de joodse kinderen en hun ouders. De Amsterdamse onderwijzers zagen dat scherp: de voornaamste motivatie van ouders om hun kinderen naar joodse les te sturen was ‘omdat ze toch wat van Israël moeten weten’ en ‘omdat Iwriet – men kan niet weten – toch nog wel eens te pas kan komen’. Andere veranderingen in het curriculum zijn dat ‘godsdienstleer’ nu werd veranderd in ‘de praktijk van het joodse leven’ – om zo een toegankelijker uitstraling te verkrijgen.⁶⁰

In een nieuw leerplan werden in 1956 de veranderde omstandigheden ook verwerkt. Nog altijd waren er de vertrouwde vier hoofdonderdelen: joodse geschiedenis, joods leven, Hebreeuws en Tenach- en Siddoervertaling. De inhoud daarvan werd echter gestempeld door het naoorlogse bestaan. Niet langer ging het louter om kennis: ‘Als hoofdidee staat op de voorgrond, dat de kinderen opgevoed worden tot liefde voor het Joodse volk, voor de Joodse cultuur en voor Hakodesj-baroech-hoe [God]’. Het memoriseren van namen en data was geen doel meer, het ging er vooral om door verhalen te vertellen de kinderen te verbinden met het joodse volk. Het vak geschiedenis kreeg een duidelijk zionistische opzet, met veel aandacht voor enerzijds de bijbelse geschiedenis en anderzijds de recente zionistische en Israëlsche geschiedenis. Het vak joods leven zette bescheiden in, kinderen moesten elementaire kennis krijgen, die ze thuis niet meer meekregen. De kinderen ‘vertrouwd maken met een Joodse sfeer’ en ‘niet als heidenen doen opgroeien’ was de voornaamste insteek. Voor het Hebreeuws werd met het moderne, hedendaagse Hebreeuws begonnen, waarna het gebedenboek en Tenach werden geïntroduceerd.⁶¹

Met het onderwijs werden in de jaren zestig gemiddeld 150 kinderen in de provincie door de Centrale Onderwijscommissie bereikt. Deze kinderen – van 6 tot 14 jaar – werden vanaf 1951, samen met de kinderen uit de steden waar de joodse gemeenten zelf nog voor de joodse les zorgden, uitgenodigd voor een jaarlijkse Jom Hano’ar. Naast toespraken stond daarbij ‘Joodse hersengymnastiek’, toneel, muziek en een Israëlsche film op het programma. Het initiatief was een groot succes: in 1952 kwamen niet minder dan 800 kinderen uit het hele land, van Alkmaar tot Zutphen.

Door de contacten die de godsdienstonderwijzers opbouwden met de kinderen werden ook de ouders bereikt. Joodse les vormde in veel gevallen de enige band die men nog had met de joodse gemeenschap. Vanuit het werk van de COC ontstond zo een Centrale Contact Commissie, die volgens hetzelfde principe ging werken,

⁶⁰ JCC, NIK, Onderwijs, concept-leerplan voor het onderwijs gegeven door de Joodse Gemeente, Amsterdam, november 1957.

⁶¹ JCC, NIK, Onderwijs, Leerplan voor het Joodse Onderwijs in Nederland. Samengesteld ten behoeve van haar leraren door de Centrale Onderwijscommissie van het Ned.Isr.Kerkgenootschap, april 1956.